

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

«Ο μεγάλος κίνδυνος είναι να φωνάξουμε "φτου ξελευτερία" και όσο συχαίρουμε τους εαυτούς μας να βουλιάζουμε όλοι ξανά» σημειώνει η καθηγήτρια Οικονομικών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Αντιγόνη Λυμπεράκη, ακούγοντας προσεκτικά την προειδοποίηση των αγορών.

Ο πρώτος ισοσκελισμένος προϋπολογισμός μετά από 20 χρόνια. Ρεαλιστικός ή υπεραιτιόδοξος;

Στις εφημερίδες, πρώτα κάνει ο δημοσιογράφος το ρεπορτάζ και μετά βάζει ο αρχισυντάκτης τον τίτλο. Σε αυτό τον προϋπολογισμό πρώτα αποφάσισαν τον τίτλο και μετά ψάχνουν το περιεχόμενο από κάτω. Ανταποκρίνεται η εικόνα του ισοσκελισμού στον τίτλο; Μακάρι. Θα ήταν πολύ ωραίο – ιδίως για την ταλαίπωρη τη νέα γενιά που φορτώνουμε τόσα χρόνια με ελαφριά καρδιά. Το πιστεύω; Θα ήθελα. Αλλά επειδή εδώ στην Ελλάδα έχουμε καεί από τέτοιες μεγαλοστομίες και greek statistics, πρέπει να φυσάμε και το γασούρτι. Περιμένω να με πείσουν ότι είναι έτσι και ότι δεν έχουν βάλει το χεράκι τους οι σειρήνες του λαϊκισμού που έχουν κάνει κατάληψη στην κυβέρνηση. Αν, για παράδειγμα, κόβουν επενδύσεις προκειμένου να φανούν αρεστοί σε πολιτικούς φίλους, ο ισοσκελισμός θα είναι δώρο-άδωρο.

Κλείνει ο κύκλος της ύφεσης;

Μετά από μείωση του εθνικού εισοδήματος κατά το 1/4, θα ήταν καιρός. Η οικονομία και ο ιδιωτικός τομέας κρατάνε ακόμα την αναπνοή τους. Δυστυχώς, όσοι νομίζουν ότι έχει δεθεί η ο γάιδος και αποκλείεται να ξαναγουρίσουμε στην ύφεση –ότι και να γίνει και ότι και να κάνουμε– ξεκινάει την απεριόριστη ικανότητα των Ελλήνων πολιτικών να επιδεικνύουν ακόμη και εύκολα διαχειρίσιμες καταστάσεις. Ο μεγάλος κίνδυνος είναι να φωνάξουμε «φτου ξελευτερία» και όσο συχαίρουμε τους εαυτούς μας να βουλιάζουμε όλοι ξανά.

Γιατί αγρίεσαν οι αγορές;

Το χειρότερο για τις αγορές, όπως και για όλους τους κανονικούς ανθρώπους, είναι ο φόβος της διάψευσης εδραιωμένων προσδοκιών. Μετά από τόσα χρόνια προσπαθειών είχαν αρχίσει να μας εμπιστεύονται ξανά. Μάλιστα, σε έναν όλο και πιο αβέβαιο περίγυρο, η Ελλάδα μετά τις ψυχρολουσίες εμφανιζόταν ως ένα σημείο σταθερότητας, ενώ είχε ολοκληρώσει αλλαγές που άλλες μεγάλες χώρες ακόμη να αρχίζουν. Τώρα οι πάντες αναρωτιούνται μήπως ήταν υπερβολικά αισιόδοξοι. Μήπως επιστρέψουμε στις εποχές των greek statistics και του «λεφτά υπάρχουν». Οι αγορές και ο υπόλοιπος κόσμος μάς στέλνουν μια προειδοποίηση. Απομένει να δούμε αν θα την πάρουμε κι εμείς στα σοβαρά.

Το πρόγραμμα προσαρμογής τελειώνει τον Δεκέμβριο και η τρέκλα επίσης μας αφήνει. Μετά;

Αν και τελειώνει το πρόγραμμα προσαρμογής, ποιος πιστεύει ότι τελειώνει η ίδια η προσαρμογή; Πολύ λίθοι θέλουν να το πιστέψουν. Οι παλιοί πολιτικοί, οι οποίοι διεκδικήσαν το τιμνί της Ελλάδας για να κουραστούν αμέσως μετά. Οι παλιοί κομματό-

Αντιγόνη Λυμπεράκη,
μέλος της Επιτροπής
Διαλόγου του Ποταμιού

«Η κρίση
δεν έχει
τελειώσει»

ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΠΑΝΟΥ

βιοι συνδικαλιστές, που περιμένουν να ξαναπάρουν προνόμια. Αλλά και η αντιπολίτευση, που αποφάσισε να γυρίσει τα ρολόγια πίσω. Όλοι αυτοί πιστεύουν ότι τελείωσε η προσαρμογή γιατί τους βολεύει. Είναι όμως έτσι; Η ολοκλήρωση της προσαρμογής θα έρθει όταν παρέλθουν τελειώς οι συνθήκες, οι δομές και οι νοοτροπίες που μας οδήγησαν στο 2009. Όσο κι αν βελτιώθηκαν κάποιοι δείκτες, φοβάμαι ότι δεν έχουμε τελειώσει. Σε ορισμένα πεδία έχουμε τελειώσει, σε άλλα σχεδόν, σε κάποια είμαστε στη μέση και σε μερικά δεν έχουμε αρχίσει.

Η τρέκλα ως τώρα έπαιζε το ρόλο διατητή που σημάωνε τα φάουλ, κρατούσε χρόνο και κατοχύρωνε τα γκολ. Όπως στους ποδοσφαιρικούς αγώνες, η παρουσία του διατητή έδινε εγγύηση στους φιλάθλους ότι θα παιχτεί μπάλα. Από τον Γενάρη πρέπει να συνεχίσουμε το παιχνίδι χωρίς το διατητή. Για να διατηρήσουμε το ενδιαφέρον των φιλάθλων, θα πρέπει να παίζουμε εμείς το ρόλο που έπαιζε η τρέκλα. Αυτό είναι απαιτητικό και δύσκολο.

Ισχύει ότι στο δημοσιονομικό πεδίο έχουν γίνει πολλά, αλλά όχι και στο πεδίο των μεταρρυθμίσεων;

Οι οριζόντιες μειώσεις, οι φοροεπιδρομές, είναι γνωστές σε όλους μας. Κάποιες μεταρρυθμίσεις έχουν γίνει, αλλά μόνο στα χαρτιά – έναν τεράστιο όγκο χαρτιών, αφού οι νόμοι, τα Π.Δ., οι υπουργικές αποφάσεις και οι εγκύκλιοι είναι κιλάδες. Σε πολλούς τομείς λέμε ότι έχουν γίνει μεταρρυθμίσεις γιατί έχουν αλλάξει πολλοί νόμοι. Όμως η εφαρμογή είναι άλλο πράγμα.

Λένε ότι δεν φτιάχνεις ομελέτα χωρίς να σπάσεις αυγά. Όμως, αν σπάσεις αυγά μόνο, δεν φτιάχνεται ούτε ομελέτα ούτε στραπατσάδα. Αν δεν ολοκληρωθούν τις αλλαγές, είναι τα αυγά σπασμένα και η οικογένεια ακόμη πεινάει.

Ποιες μεταρρυθμίσεις; Είναι μεταρρύθμιση η απόλυση των καθαριστριών του ΥΠΟΙΚ;

Η ολοκλήρωση της προσαρμογής θα έρθει όταν παρέλθουν τελειώς οι συνθήκες, οι δομές και οι νοοτροπίες που μας οδήγησαν στο 2009. Όσο κι αν βελτιώθηκαν κάποιοι δείκτες, φοβάμαι ότι δεν έχουμε τελειώσει. Σε ορισμένα πεδία έχουμε τελειώσει, σε άλλα σχεδόν, σε κάποια είμαστε στη μέση και σε μερικά δεν έχουμε αρχίσει.

Είναι μεταρρύθμιση να μη φορτώνεις στον φορολογούμενο υπηρεσίες με κόστος πολλαπλάσιο του ιδιωτικού τομέα. Ο καλός μισθός πρέπει να είναι κάτι που προκύπτει από την υψηλή αξία του προϊόντος και την παραγωγικότητα του εργαζομένου και όχι από την ευχέρεια να προσεγγίσουμε κάποιον να μας διορίσει με μισθούς νομπελίστα. Οι νομπελίστες παίρνουν ψηλούς μισθούς, αλλά αν μου δώσεις εμένα το Πάντειο το μισθό του Κρούγκμαν, η δική μου έρευνα για το διεθνές εμπόριο δεν θα πάρει αυτομάτως το βραβείο.

Βεβαίως η μεταρρύθμιση δεν είναι μαγικό ραβδί. Καμία μεταρρύθμιση, αν την πάρεις μόνη της, δεν είναι «μεταρρύθμιση». Μόνο ένα πλέγμα μεταρρυθμίσεων που εφαρμόζεται με συνέπεια από ανθρώπους που το πιστεύουν θα καταφέρει να αποδώσει. Μεταρρυθμίσεις χωρίς μεταρρυθμιστές θα είναι άλλο ένα κενό γράμμα για να κοροϊδύσουμε την τρέκλα και τους εαυτούς μας.

Γιατί οι πιστωτές δεν προχωρούν στη συμφωνία για την απομείωση του χρέους, αφού επιτεύχθηκε πρωτογενές πλεόνασμα;

Πολιτικό κόστος δεν έχουμε μόνο εμείς αλλά και η άλλη πλευρά. Για να δώσουμε εμείς λιγότερα, κάποιος άλλος πρέπει να παραδεχτεί πως θα πάρει λιγότερα. Για να το δεχτεί, πρέπει να τον πείσουμε ότι σε τελική ανάλυση τον συμφέρει και τον ίδιο να ελαττώσει τις απαιτήσεις του. Και αυτό δεν γίνεται με τσαμπούκα και με μονομερείς διακηρύξεις αυτολύπησης, αλλά μέσα από διαπραγματεύσεις που θα ξεκινά από χειροπιαστά επιτεύγματα.

Όταν ολοκληρωθεί Γαλλία δεν τρέπει το Σύμφωνο Σταθερότητας, εμείς γιατί να είμαστε συνεπείς;

Η γαλλική κυβέρνηση του κ. Βαλς ζητά να επιμηκύνει το χρόνο συμμόρφωσης, αυξάνοντας το έλλειμμα από 4,3% σε 4,4% του ΑΕΠ το 2015. Το κάνει προκειμένου να διευκολύνει ένα πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για την απορρύθμιση. Άρα, στη Γαλλία ζητούν την απόκλιση για να προχωρήσουν την απελευθέρωση. Στην Ελλάδα για να την αποτρέψουν. Η διαφορά είναι τεράστια.

Σας ανησυχεί η προοπτική μιας κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ;

Με ανησυχεί μια περίοδος μακράς ακυβερνησίας. Με ανησυχεί επίσης η περίοδος απότομης προσαρμογής στην πραγματικότητα που θα συνοδεύσει μια κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ – και οι απασπασμένες ενέργειες που μοιραία θα ακολουθήσουν. Για το λόγο αυτό, ένα ισχυρό Ποτάμι, ως το κέντρο των αλλαγών, θα αποτελέσει εγγύηση ότι οι θυσίες δεν πεταχτούν στα ακουπίδια, ακόμη και αν τα τελευταία είναι αντιμνημονιακά. Το Ποτάμι θα συγκρατεί πελατειακά ένστικτα. Θα υπενθυμίζει όμως σε όλους (και όχι μόνο στον ΣΥΡΙΖΑ) ότι είναι προτιμότερο να κοπιάζουμε μαζί για να βρούμε κάτι καινούργιο παρά να ανασύρει ο καθένας μόνος του κάτι έτοιμο από το καινό τους πασοκικό παρελθόν.

Ο ευρωβουλευτής του Ποταμιού Γ. Γραμματικάκης ανοιχτά είπε (στην «Αυγή») ότι θέλει κυβερνητική συνεργασία με τον ΣΥΡΙΖΑ.

Το Ποτάμι υπάρχει για να είναι χρήσιμο στη χώρα. Θα προσπαθήσει να παίξει το ρόλο αυτό σε μια συνεργασία με τον ΣΥΡΙΖΑ, όπως και σε μια αντίστοιχη με τη ΝΔ. Δεν πρέπει να αφήσουμε οράματα για το πώς θα έπρεπε να είναι η χώρα σε 30 χρόνια να επηρεάσουν την κρίση μας για το τι πρέπει να γίνει αύριο και μεθαύριο. Ήταν αυτά τα δεξιά ψέματα και οι αριστερές μεγαλοστομίες που μας έφεραν εδώ. Ένα κόμμα του κέντρου, όπως το Ποτάμι, πιστεύει ότι δεν έχουν σημασία οι ταμπέλες, αλλά η ουσία.

Για να κάνει τη δουλειά αυτή και να πείσει, πρέπει να προτείνει δύο πράγματα: Πρώτον, πρακτικά βήματα για την επόμενη μέρα. Δεύτερον, μια ομάδα ανθρώπων που έχουν την αξιοπιστία να τα υλοποιήσουν. Το Ποτάμι ιδρύθηκε όχι για άλλη μια ουτοπία, αλλά για να αναζητήσει αυτά τα δύο φαινομενικά απλά πράγματα. Για το λόγο αυτό, από την αρχή δεν ασχολείται με πολιτικές κοκορομαχίες, αλλά ψάχνει στην κοινωνία αυτές τις ιδέες και αυτούς τους ανθρώπους. Αν πετύχουμε, τότε η συμμετοχή του Ποταμιού θα είναι αποδοτική σε όποιο σχήμα – είτε αυτό είναι της μιας είτε της άλλης πλευράς.